

**Okruhy otázek k atestační zkoušce specializačního vzdělávání v oboru
Dětská sestra - Domácí péče a hospicová péče**

**s označením specialisty
Dětská sestra pro domácí a hospicovou péči**

I. Domácí péče poskytovaná dětem

1. Ekonomické a organizační předpoklady pro zajištění provozu domácí péče

Oprávnění k poskytování zdravotních služeb, požadavky na personální zabezpečení poskytovaných služeb. Podmínky provozu, ekonomika provozu. Registrační listy. Kategorie nositelů zdravotních výkonů. Věcné a technické vybavení kontaktního pracoviště, vedení dokumentace.

2. Práce dětské sestry v domácí péči

Zavedení a ukončení domácí péče, administrativní činnost sestry při poskytování domácí péče. Spolupráce s praktickým lékařem pro děti a dorost a osobami blízkými dítěti. Vybavení návštěvní brašny, používání zdravotnických prostředků, půjčovny zdravotnických prostředků, zacházení s léčivými přípravky.

3. Sociální služby poskytované dětem

Druhy sociálních služeb a formy poskytování sociálních služeb. Zařízení sociálních služeb, centra denních služeb, stacionáře, nízkoprahová zařízení apod. Sociální šetření, sociální poradenství, sociální dávky.

4. Primární péče u dětí

Organizace a provoz ambulance praktického lékaře pro děti a dorost. Preventivní, diagnostická a dispenzární péče. Návštěvní služba. Očkování. Spolupráce s poskytovateli zdravotních a sociálních služeb.

5. Problematika závislostí u dětí

Přehled návykových látek, preventivní opatření v souvislosti s užíváním návykových látek. Zdravotní a sociální důsledky užívání návykových látek. Služby sociální prevence a programy sociálního poradenství pro závislé osoby. Edukace.

6. Právní problematika při poskytování zdravotních služeb dětem

Druhy a formy zdravotní péče. Kompetence sestry při poskytování domácí péče dětským pacientům. Ochrana osobních údajů. Odpovědnost za škodu.

7. Fyzikální vyšetření dítěte, hodnocení zdravotního stavu dítěte

Fyzikální vyšetření v pediatrii, hodnocení vitálních funkcí. Fyzikální vyšetření celkového stavu dítěte a jednotlivých orgánových systémů. Hodnocení růstu a vývoje dítěte (růstové grafy); hodnocení výživy, hydratace, smyslového vnímání, vzhledu a chování. Hodnotící škály. Psychomotorický vývoj dítěte v jednotlivých trimenonech.

8. Problematika sociálně právní ochrany dítěte

Rodina a její poruchy ve vztahu k dítěti, odpovědnost rodičů za děti. Ohrožené dítě, dítě se zdravotním znevýhodněním, handicapované dítě, chronicky nemocné a nevyléčitelně nemocné dítě. Sociálně – právní ochrana dítěte. Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte - CAN, nové formy týrání. Anamnéza, zásady při vyšetřování.

9. Specializovaná ošetrovatelská péče o děti s onemocněním srdce a cév

Patofyziologie kardiovaskulárního systému, poruchy srdečního rytmu, vrozené a získané vady srdeční. Fyzikální vyšetření, odběry biologického materiálu, snímání a orientační hodnocení EKG. Specifika ošetrovatelská péče o děti s onemocněním srdce a cév v domácím prostředí. Edukace, zásady, formy, prostředky.

10. Specializovaná ošetrovatelská péče o děti s onemocněním dýchacího systému

Patofyziologie respiračního systému. Vrozené vady (např. cystická fibróza, tracheomalácie). Získaná onemocnění (akutní, recidivující, chronická – infekční, neinfekční, alergická). Poruchy dýchání (akutní respirační selhání, aspirace, tonutí, astma. Oxygenoterapie, inhalační terapie, zásady použití medicínálních plynů. Zajištění oxygenoterapie v domácím prostředí, obsluha kyslíkových koncentrátorů, edukace v užívání inhalátorů. Specifika ošetrovatelská péče v domácím prostředí. Edukace, zásady, formy, prostředky.

11. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče o děti na domácí umělé plicní ventilaci a domácí kyslíkové terapii

Stavy a indikace vyžadující umělou plicní ventilaci (UPV). Druhy ventilátorů, ventilační režimy, ovlivnění respiračního systému. Komplikace a nežádoucí účinky UPV. Režimová opatření, edukace, péče o dítě na UPV. Dechová rehabilitace, polohování, komunikace s dítětem na UPV, dokumentace použití zdravotnických prostředků. Péče o tracheostomickou kanylu, komplikace, výměna, toaleta dýchacích cest. Zásady domácí oxygenoterapie, režimová opatření, edukace.

12. Specializovaná ošetrovatelská péče o dětské pacienty léčené eliminačními metodami

Metody náhrady funkce ledvin – peritoneální dialýza, hemofiltrace, hemoperfuze, hemodialýza. Pomůcky, roztoky, postupy napojení a odpojení, komplikace a jejich řešení, dokumentace. Příprava domácího prostředí, spolupráce s dialyzačním střediskem. Fyzikální vyšetření sestrou, zhodnocení aktuálního stavu, odběry biologického materiálu, předepisování zdravotnických prostředků, edukace rodiny.

13. Specializovaná ošetrovatelská péče o děti se zdravotním znevýhodněním

Klasifikace mentální retardace dle WHO, přístupy k dětem s mentální retardací, autismem a poruchami chování. Možnosti alternativní komunikace, stimulace vnímání, stacionáře a domovy pro děti se zdravotním znevýhodněním. Speciální pedagogická a terapeutická práce, výchova a vzdělávání.

14. Specializovaná ošetrovatelská péče o děti s neurologickým onemocněním

Neurovývojové poruchy, dětská mozková obrna, retardace vývoje, autismus, záněty, nádory, cévní onemocnění nervového systému, epileptické syndromy, onemocnění periferních nervů. Patofyziologie centrálního nervového systému, poruchy vědomí, vyšetřovací metody (EEG, EMG, CT,...). Fyzikální vyšetření sestrou, zhodnocení aktuálního stavu, odběry biologického materiálu, předepisování zdravotnických prostředků. Edukace, zásady, formy, prostředky.

15. Specializovaná ošetrovatelská péče o děti s poruchou mobility. Léčebně rehabilitační péče

Vyšetření pohybového aparátu, posouzení mobility a sebezpěče, způsoby lokomoce, druhy a indikace opor. Principy jednotlivých metod fyzioterapie - bazální stimulace, Vojtova metoda, Bobath koncept, kineziologie. Předepisování zdravotnických prostředků. Léčebná tělesná výchova u dětí s nemocemi respiračními, kardiologickými, v ortopedii, neurologii, traumatologii. Možnosti lázeňské léčby. Edukace, zásady, formy, prostředky.

16. Specializovaná ošetrovatelská péče o děti s metabolickým onemocněním

Dědičné poruchy metabolismu, celiakie, fenylketonurie, homocystinurie. Patofyziologie vnitřního prostředí (zachování vodního a iontového hospodářství, bilance tekutin, nejdůležitější ionty, acidobazická rovnováha). Diagnostika metabolických poruch, specifika ošetrovatelské péče v domácím prostředí. Fyzikální vyšetření sestrou, zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, odběry biologického materiálu, předepisování zdravotnických prostředků, edukace rodiny, zásady, formy, prostředky.

17. Specializovaná ošetrovatelská péče o děti s diabetem mellitem a syndromem diabetické nohy

Diabetes mellitus u dětí, multidisciplinární přístupy, diagnostika, hyperglykemie, hypoglykemie – projevy, zásady první pomoci. Monitoring glykemického profilu, druhy a aplikace inzulínu, inzulínová pera a pumpy, nové trendy inzulinoterapie, glukometry. Dispenzarizace dětí s diabetes mellitus, rehabilitace, dietoterapie, edukace, selfmonitoring, prevence pozdních komplikací (vč. diabetické nohy). Fyzikální vyšetření sestrou, zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, odběry biologického materiálu, předepisování zdravotnických prostředků, edukace rodiny, zásady, formy, prostředky.

18. Specializovaná ošetrovatelská péče o děti s alergií a poruchou imunity

Typy alergických onemocnění, prevence alergických onemocnění, anafylaktický šok – první pomoc. Primární a sekundární imunodeficity, autoimunní onemocnění. Podpora imunity, očkování, zásady při vyšetřování (spirometrie, kožní testy,...). Fyzikální vyšetření sestrou, zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, odběry biologického materiálu, předepisování zdravotnických prostředků, edukace rodiny, zásady, formy, prostředky.

19. Specializovaná ošetrovatelská péče o děti s poruchou kožní integrity, nehojící se rány a defekty

Vrozená kožní onemocnění, ichtyóza, epidermolysis bullosa congenita. Zásady péče, pomáhající organizace, výběr a předepisování zdravotnického materiálu pro hojení těchto vrozených kožních onemocnění. Získaná kožní onemocnění, plenková dermatitis, polékové a parainfekční exantémy, poruchy pigmentace, kontaktní dermatitis. Zásady péče, edukace. Fáze hojení ran, rozdělení preventivních a terapeutických materiálů pro hojení ran, dokumentace rány. Doporučené postupy společností pro léčbu nehojících se ran, aktuální trendy. Problematika dekubitů u dětí v domácí péči, edukace rodiny, pečujících. Význam výživy a hydratace v péči o nehojící rány v domácím prostředí.

20. Specializovaná ošetrovatelská péče o děti se stomií na trávicím a močovém systému

Indikace k zavedení stomií v dětském věku. Specifika péče o dětské stomiky, pomůcky, stomické systémy, životní styl stomiků, kluby stomiků, podpůrné organizace. Psychosomatické problémy a podpora, aktuální trendy. Katetrizace močového měchýře, indikace, postupy, komplikace. Předepisování zdravotnických prostředků pro stomiky. Výměna epicystomické kanyly, výměna sběrných sáčků, péče o permanentní močový katetr, péče o kůži v okolí stomie, pomůcky, nové trendy. Edukace pacienta a rodiny, podpora péče, výživa, prevence komplikací.

21. Specializovaná ošetrovatelská péče o děti s poruchou výživy, na enterální a parenterální výživě

Poruchy výživy dle věkových období, poruchy výživy z nadbytku či nedostatku živin. Kojení a jeho vliv na zdravotní stav dítěte, poradenství při kojení. Alternativní výživa. Nespecifické střevní záněty, Morbus Crohn, ulcerózní kolitidy, dietoterapie, léčba, prevence komplikací, dispenzarizace. Druhy enterální a parenterální výživy, výživa pomocí PEG, PEJ, nasogastrické sondy. Zásady péče o sondy, indikace a zavádění gastrické sondy, indikace parenterální výživy, péče o cévní vstupy v domácím prostředí. Edukace, prevence komplikací.

22. Specializovaná ošetrovatelská péče o děti s hematologickým a onkologickým onemocněním

Dědičné poruchy krvetvorby a hematokoagulačních faktorů, zajištění péče o děti s hemofilii, centra pro hemofiliky, podpůrná péče, pomáhající organizace, prevence komplikací, první pomoc. Nejčastější onkologická onemocnění dětského věku, význam včasné diagnostiky, léčebné modalita, nežádoucí účinky léčby. Manipulace a péče o centrální venózní vstupy, péče o neutropenického pacienta, výživa a hydratace, psychosociální pomoc.

23. Specializovaná ošetrovatelská péče o děti s infekčním onemocněním

Specializovaná ošetrovatelská péče o děti s infekčním onemocněním (např. hepatitis, tuberkulóza, spalničky, zarděnky, svrab). Postup při podezření na infekční onemocnění v domácím prostředí, bariérová ošetrovatelská péče, karanténní opatření, likvidace kontaminovaného odpadu, desinfekční prostředky a jejich spektrum účinku, spolupráce s hygienickou stanicí. Povinná hlášení infekčních onemocnění, eliminace šíření infekčního onemocnění v komunitě.

24. Akutní stavy v pediatrii

Specializovaná ošetrovatelská péče u akutních stavů v pediatrii (např. laryngitida, aspirace, respirační insuficience, febrilní křeče, křeče, intoxikace) a život ohrožujících stavů (např., polytraumata, úrazy elektrickým proudem, popáleniny, poranění hlavy, hrudníku). Etiologie, klinický obraz. Monitoring vitálních funkcí, parametry vitálních funkcí u dětí. Zhodnocení stavu, stabilizace dítěte.

25. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče o děti při selhání základních životních

funkcí Základní neodkladná resuscitace, využití automatizovaného externího defibrilátoru. Zajištění průchodnosti dýchacích cest. Aktivace záchranného řetězce. Postupy základní podpory života, postupy rozšířené podpory života, použití zdravotnických prostředků a léčivých přípravků.

II. Paliativní péče

1. Paliativní péče poskytovaná dětem, organizace a provoz hospice

Rozvoj a koncepce dětské paliativní péče v ČR. Česká společnost paliativní medicíny a pracovní skupina dětské paliativní péče. Dostupnost paliativní péče pro děti. Spektrum diagnóz (indikace) v dětské paliativní péči a rozdíly u dospělých. Koordinace při předávání dítěte z lůžkové péče do hospice nebo domácí péče, multidisciplinární tým a jeho jednotlivé role. Charakteristika ekonomiky hospice/domácí péče, možnosti financování, personální zajištění, vedení dokumentace, výkony a jejich vykazování zdravotní pojišťovně.

2. Psychologická témata v paliativní péči

Zásady komunikace s dítětem a rodinou (naslouchání, řeč těla, povídání hrou, časový rámec, prostor,...). Vhodné postupy sdělení závažné diagnózy a nepříznivé prognózy (klíčové momenty, základní kroky, příprava,...). Reakce na závažné onemocnění. Fáze adaptace rodiny a dítěte na nepříznivou diagnózu a prognózu. Zhodnocení a zvládání potřeb dítěte a rodiny. Role psychologa/psychoterapeuta. Komunikace s dítětem a dospívajícím o smrti. Umírání dítěte v hospici, v domácí péči, rituál rozloučení. Možnost emoční a komunikační podpory pro pozůstalé (péče o pozůstalé).

3. Terapie nádorové a nenádorové bolesti

Bolest, nejčastější typy bolesti u nevléčitelně nemocných (nádorová, nenádorová, průlomová, chronická, akutní...). Hodnocení bolesti, využití hodnotících škál, monitoring bolesti. Bolest ve specifických situacích. Terapie bolesti (farmakologická, nefarmakologická). Zásady používání analgetik včetně opiátů a koanalgetik. Problematika abúzu a lékových závislostí u dětí s pokročilým onemocněním.

4. Symptomy u nevléčitelně nemocných dětí v paliativní péči

Tlumení symptomů. Respirační příznaky, gastrointestinální příznaky, urologické příznaky, dermatologické příznaky, neurologické příznaky. Problémy s hydratací, výživou, nevolnost a zvracení. Specifika paliativní péče v neonatologii. Problematika umírání v hospici, domácím prostředí.

5. Specializovaná ošetrovatelská péče o zajištěné vstupy u dětí

Specializovaná ošetrovatelská péče o implantabilní venózní port, periferně implantovaný žilní katétr (PICC), podkožní kanyly a další žilní vstupy. Péče o epidurální katétr a jiné invazivní vstupy. Zásady péče, aplikace léčivých přípravků infuzí subkutánně nebo do zajištěných vstupů (PICC, port,...), manipulace s infuzní technikou, komplikace, vedení dokumentace dle legislativních norem.

6. Sociální problematika rodiny s nevléčitelně nemocným dítětem

Sociální postavení rodiny a jeho zásadní změna při vážném onemocnění dítěte. Možnosti finančního zabezpečení rodiny – pečovateli, aktuální sociální dávky a sociální pomoc, respitní péče. Komunikace v rodině, plánování v rodině, budoucnost. Role sociálního pracovníka v rodině, multidisciplinární přístup v sociální problematice. Sociální a vztahové poradenství, sociální izolace rodiny. Pomáhající organizace, nadace, spolky, jejich poslání.

7. Spirituální aspekty, etika, doprovázení, péče o pozůstalé

Spirituální potřeby dětí, rodiny a sourozenců. Spiritualita v kontextu vážné a nevyléčitelné nemoci u dětí. Zvládání vnitřní bolesti, hněvu, utrpení, potřeba odpuštění a smíření. Etika v dětské paliativní péči. Příprava rodičů na doprovázení dítěte během umírání, fáze truchlení. Přístup ke smrti a umírání v různých kulturách. Spolupráce s kněžími, řádovými sestrami, možnosti modliteb.

8. Právní předpisy ve vztahu k paliativní péči

Rozhodování o zdravotní péči poskytované nezletilému pacientovi (informované souhlasy). Neshoda mezi zákonnými zástupci a dítětem ohledně zdravotní péče. Rozhodnutí o resuscitaci, Do Not Resuscitate (DNR). Právo dítěte na největší možnou šanci. Opatrovníci, poručníci, pěstouni. Problematika indikace pitvy u dětí, dárcovství orgánů, dříve vyslovená přání. Charta práv dětí, jejichž život je v důsledku nemoci nebo stavu zkrácen či ohrožen.

9. Reflexe vlastní práce při poskytování paliativní péče

Psychohygiena pečujících při poskytování paliativní péče dětem, postupy, péče „o sebe sama“. Syndrom vyhoření – důvody, prevence, hodnocení zátěže, hodnocení míry syndromu vyhoření, supervize. Péče o tým poskytující paliativní péči, význam tzv. peer interventů, význam psychologických setkání týmu paliativní péče. Systém psychosociální intervenční služby.

III. Farmakologie u dětí

1. Úvod do farmakologie

Základní pojmy z oblasti farmakologie a farmakoterapie, právní předpisy upravující zacházení s léčiv. Farmakokinetika - absorpce, distribuce, metabolismus, vylučování, eliminace léčiv. Faktory ovlivňující farmakokinetiku. Farmakodynamika - mechanismy působení léčiv. Interakce léčiv. Koncentrace léčiva a terapeutický účinek na organismus. Nežádoucí a toxické účinky léčiv. Lékové formy a nástup účinku.

2. Specifika a zásady farmakoterapie u dětí

Změny farmakokinetiky, farmakodynamiky, lékové interakce, projevy nežádoucích účinků léčiv u dětí. Léčiva nevhodná u dětí, Beersova kritéria. Compliance (adherence) dítěte. Polypragmazie. Preskripční kaskáda. Nadměrná léčba (over treatment). Nejčastější problémy v pediatrické preskripci.

3. Léčiva používaná k terapii nemocí centrální nervové soustavy u dětí

Léčiva ovlivňující centrální nervový systém. Léčiva ovlivňující periferní nervový systém. Indikace, kontraindikace a nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

4. Léčiva ovlivňující bolest a zánět u dětí

Analgetika a nesteroidní antiflogistika, účinky, nežádoucí reakce. Útlum bolesti, pravidla užívání analgetik u akutní a chronické nenádorové bolesti. Koanalgetika. Analgetika – anodyna (opioidní analgetika). Ostatní protizánětlivá a chorobu modifikující léčiva.

5. Vasodilatačně působící léčiva u dětí

Vybrané lékové skupiny (např. vasodilatancia, vazoprotektiva, venofarmaka). Indikace, kontraindikace a nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

6. Léčiva používaná k terapii kardiovaskulárního systému u dětí

Hlavní lékové skupiny (zejm. kardiotonika, antihypertenziva, diuretika). Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

7. Léčiva ovlivňující krev a krvetvorné orgány u dětí

Hlavní lékové skupiny (zejm. antikoagulancia a antitrombotika). Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

8. Léčiva ovlivňující trávicí a močový trakt, léčiva používaná k léčbě poruch vyprazdňování u dětí

Hlavní lékové skupiny (zejm. antacida, deflatulencia, antiulceróza, digestiva, antiemetika, hepatoprotektiva, laxativa, antidiarrhoika). Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

9. Léčiva používaná k terapii nemocí respiračního systému, terapie alergických stavů u dětí

Léčiva k terapii dýchacích cest. Hlavní lékové skupiny (zejm. antiastmatika, bronchodilatancia, kortikoidy, antitusika, expektorancia, antihistaminika). Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

10. Základy antimikrobiální terapie u dětí

Chemoterapeutika, antibiotika, antivirotika - principy terapie mikrobiálních a virových onemocnění. Antibiotika - přehled, determinace antibiotického účinku. Mechanismy účinku antibiotik, druhy antibiotické léčby, rozdělení antimikrobiálních látek, rezistence. Antivirové látky. Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

11. Imunomodulační léčiva u dětí

Principy imunomodulační terapie. Imunostimulační látky, imunosupresivní látky. Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

12. Léčiva k terapii diabetu a endokrinologických onemocnění u dětí

Terapie diabetu (zejm. perorální antidiabetika, inzuliny a analoga). Aplikace 40% glukózy. Hormony štítné žlázy a antityreoidální látky. Poruchy funkce štítné žlázy (hypotyreóza, hypertyreóza), léčba hypofunkce štítné žlázy, léčba hyperfunkce štítné žlázy. Tyreostatika. Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

13. Psychofarmaka u dětí

Základní rozdělení léčivých přípravků ze skupiny psychofarmak (např. antidepresiva, anxiolytika, neuroleptika). Mechanismus účinku, indikace a kontraindikace psychofarmak, nežádoucí účinky, interakce léčivých přípravků v rámci kombinované léčby, interakce léčivých přípravků s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny (včetně doplňků stravy) a léčivé rostliny.

14. Intravenózní roztoky u dětí

Intravenózní roztoky (např. krystaloidy, glukóza apod.). Indikace, kontraindikace a nežádoucí účinky, způsoby aplikace léčiv. Bezpečná infuzní terapie.

15. Léčiva ovlivňující muskuloskeletální systém

Protizánětlivá a protirevmatická léčiva, lokální přípravky pro léčení bolesti svalů a kloubů. Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.